

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ምህረት አሰጣጥ እና

አፈጻጸም ሥነ-ሥርዓት የወጣ አዋጅ

የማሕበረሰቡን ሰላም እና ደህንነት ለማረጋገጥ እንዲሁም የሕዝቡን ፖለቲካዊ፣ ማሕበራዊ እና ኢኮኖሚያዊ ጥቅም ለመጠበቅ ምህረት ለመስጠት የሚያስችል ሁኔታ መፍጠር አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

በየወቅቱ ለሚከሰቱ ከፍተኛ ማህበራዊ እና ፖለቲካዊ ችግሮች መፍትሔ ለመስጠት ሕግን ለተላለፉ አካላት ምህረት የሚሰጥበትን ሁኔታ ማመቻቸት አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

ምህረትን በተመለከተ በወንጀል ሕግ የተደነገገውን ከሕገ-መንግሥቱ ጋር በማጣጣም ምህረት የሚሰጥበትን ሥነ-ሥርዓት በሕግ መደንገግ በማስፈለጉ፤

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ-መንግሥት አንቀጽ 55(1) መሠረት የሚከተለው ታውጇል።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

1. **አጭር ርዕስ**

ይህ አዋጅ “የምህረት አሰጣጥ እና አፈጻጸም ሥነ-ሥርዓት አዋጅ ቁጥር .../2010” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. **ትርጓሜ**

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፤

- 1/ “ምህረት” ማለት የወንጀል ምርመራ ከመጀመሩ በፊት፣ ከተጀመረ በኋላ፣ የክስ ሂደት ላይ እያለ ወይም የወንጀል ቅጣት ውሳኔ ከተሰጠ በኋላ በተመሳሳይ ወንጀል የተጠረጠሩ ወይም የቅጣት ውሳኔ ያገኙ ሰዎችን ያለምንም ገደብ ወይም በአንዳንድ ገደቦች ወይም ግዴታዎች ከወንጀል ተጠያቂነት ነጻ ማድረግ ነው፤
- 2/ “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ-መንግሥት አንቀጽ 47(1) የተመለከተው ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባና የድሬዳዋ ከተማ አስተዳደሮችንም ይጨምራል፤
- 3/ “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤
- 4/ ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸው አነጋገር የሴትንም ይጨምራል።

3. የተፈጻሚነት ወሰን

- 1/ ይህ አዋጅ በማንኛውም የወንጀል ዓይነቶች ተጠርጣሪዎች፣ ተከላኾች ወይም ፍርድኞች ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።
- 2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተደነገገው ቢኖርም ይህ አዋጅ የሰው ዘር በማጥፋት፣ ያለፍርድ የሞት ቅጣት እርምጃ መውሰድ፣ በአስገዳጅ ሰውን መሰወር እና ኢ-ሰብአዊ የድብደባ ድርጊት መፈጸም ወንጀሎች ላይ ተፈጻሚ አይሆንም።

ክፍል ሁለት
ስለምህረት ቦርድ

4. የምህረት ቦርድ ስለመቋቋም

- 1/ የምህረት ቦርድ (ከዚህ በኋላ "ቦርድ" እየተባለ የሚጠራ) በዚህ አዋጅ መሰረት ተቋቁሟል።
- 2/ የቦርዱ ተጠሪነት ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ይሆናል።

5. የቦርዱ አባላት

ቦርዱ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል፡-

- 1/ የፌዴራል ጠቅላይ ዐቃቤ ሕግ ..... ሰብሳቢ
- 2/ የሴቶችና ሕጻናት ጉዳይ ሚኒስቴር ሚኒስትር ..... አባል
- 3/ የፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን፣ ኮሚሽነር ጀነራል..... አባል
- 4/ የፌዴራል ማረሚያ ቤቶች አስተዳደር ዋና ዳይሬክተር ..... አባል
- 5/ ከፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት የሚወከል አንድ ዳኛ ..... አባል
- 6/ በጠቅላይ ሚኒስትሩ የሚሰየሙ ሁለት ሰዎች ..... አባላት

6. የቦርዱ ሥልጣንና ተግባር

ቦርዱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

- 1/ ለምህረት አሰጣጥና አፈጻጸም የሚረዱ መስፈርቶችን ያወጣል፤
- 2/ የምህረት ጥያቄን ይቀበላል፤ ይመረምራል፤ የውሳኔ ሀሳብ ለጠቅላይ ሚኒስቴሩ ያቀርባል፤

- 3/ የምህረት ጥያቄውን በተመለከተ አግባብ ያላቸው አካላት ቀርበው እንዲያስረዱ ያደርጋል፤
- 4/ ምህረት ለተደረገላቸው ሰዎች የምስክር ወረቀት እንዲሰጥ ያደርጋል፤
- 5/ ምህረት የተደረገላቸው ሰዎች ከማህበረሰቡ ጋር ተዋህደው ወደ ሰላማዊ ህይወት እንዲመለሱ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር ይሠራል፤
- 6/ የምህረት አፈጻጸምን ይከታተላል፤ ችግር ካለ አስፈላጊ ማስተካከያ እንዲወሰድ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር ይሠራል።

7. የቦርድ የስብሰባ ሥነ-ሥርዓት

- 1/ ቦርድ በሰባሳቢው ጥሪ በማኛውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል፡፡
- 2/ ከቦርድ አባላት ከግምት በላይ የሚሆኑት በስብሰባው ላይ ከተገኙ ምዕራፍ ጉባኤ ይሆናል፡፡
- 3/ የቦርድ ውሳኔ በአብላጭ ደግሞ ይተላለፋል፤ ሆኖም ደግሞ እኩል ለእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰባሳቢው ወገኝ ደግሞ ይኖረዋል፡፡
- 4/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ ደንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ቦርድ የራሱን የስብሰባ ሥነ-ሥርዓት ውስጠ ደንብ ሊያውጣ ይችላል፡፡

Addis Standard

8. ስለ ቦርድ ጽሕፈት ቤት

- 1/ በይቅርታ አሰጣጥና አፈጻጸም ሥነ-ሥርዓት አዋጅ ቁጥር 840/2006 አንቀጽ 13(1) መሠረት በፌዴራል ጠቅላይ ቃቤ ሕግ ውስጥ የተደራጀው የይቅርታ ቦርድ ጽሕፈት ቤት የቦርድ ጽሕፈት ቤት ሆኖ ያገለግላል፡፡
- 2/ ጽሕፈት ቤቱ የሚከተሉት ሥልጣናት ተግባራት ይኖሩታል፡-
  - ሀ) ለቦርድ አባላት አስተዳደራዊ አገልግሎት ይሰጣል፤
  - ለ) የቦርዱን ማህግብት፣ ሰነዶችና ውሳኔ የተሰጠባቸውን ጉዳዮች በአግባቡ ይይዛል፤ ይጠብቃል፤
  - ሐ) የስብሰባ ጥሪ ለቦርድ አባላት ያስተላልፋል፤ አጃንዳዎችንና አስፈላጊ ሰነዶችን ያሰራጫል፤
  - መ) ለቦርድ ስራ ስኬታማነት የሚረዱ ሌሎች ተግባራቶችን ያከናውናል፡፡

ክፍል ሶስት

የምህረት አሰጣጥና አፈጻጸም

9. ምህረት የሚከተሉትን ጉዳዮች ለይቶ ስለሚቀረብ

- 1/ የሕዝብ እና የመንግስትን ጥቅም ማረጋገጥ በሚደረግ የፌዴራል ጠቅላይ ዐቃቤ ሕግ በራሱ ተነሳሽነት ወይም ከክልሎች በሚኖርባቸው ጥያቄ ማረጋገጥ ምህረት የሚጠቀሙ ወንጀሎች እና በወንጀል የተጠረጠሩ፣ የተከሰሱ ወይም የወንጀል ፍርድ የተላለፈባቸው ሰዎች ለይተው ለቦርድ ያቀርባል፡፡
- 2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ማረጋገጥ የምህረት ጥያቄ ለቦርድ ሲቀርብ የሚጠቀሙትን ነጥቦች ማዘጋጀት ይኖርበታል፡-
  - ሀ) የወንጀሉን ዓይነት፤
  - ለ) በወንጀል የተጠረጠሩ ወይም የወንጀል ፍርድ የተላለፈባቸው ሰዎች ብዛት እና ማረጋገጫ፤
  - ሐ) ምህረት የሚጠቀሙትን ምክንያት እና
  - ማ) ሌሎች አስፈላጊ የሆኑ ማረጋገጫዎች፡፡

10. **ምህረት ለመስጠት ከግምት ውስጥ መግባት ያለባቸው ሁኔታዎች**

ምህረት ለመስጠት የሚጠቀሙት ሁኔታዎች ከግምት ውስጥ መግባት አለባቸው -

- 1/ የወንጀል ደርጊቱ በሀገር ለአላዊነት ላይ የሚደርሰው ወይም ያስከተለው ተፅዕኖ፤
- 2/ ሰላም እና ደህንነት ለሚጋገጥ የተሻለ አሜሎስለሚሆኑ፤
- 3/ ምህረት የሚደረግላቸው ሰዎች ወደ ሰላሚ ሕይወት ለመለስ የሚሰደዱት ፍላጎት፡፡

11. **የምህረት ውሳኔ አሰጣጥ**

- 1/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 ንዑስ አንቀጽ (2) ማረጋገጥ ጠቅላይ ሚስትሩ የቀረበለትን የምህረት የውሳኔ ሀሳብ ማረጋገጫ ተገቢውን ውሳኔ ይሰጣል፡፡
- 2/ ጠቅላይ ሚስትሩ የቦርዱን የምህረት የውሳኔ ሐሳብ ከተቀበለ በጉዳይ ላይ ረቂቅ የምህረት አዋጅ በፌዴራል ጠቅላይ ዐቃቤ ሕግ በኩል እንዲዘጋጅ ያደርጋል፡፡
- 3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) ማረጋገጥ የተዘጋጀው ረቂቅ የምህረት አዋጅ የሚሰጥበት ምክር ቤት ማኅበራዊ ለሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ይቀርባል፤ በሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ከጸደቀ የፌዴራል ጠቅላይ ዐቃቤ ሕግ ከሚያስፈልገው አካላት ጋር በመሆን ያስፈጽማል፡፡

12. **የምህረት ውሳኔ**

- 1/ ምህረት የሚጠቀሙት ውሳኔ ይኖረዋል፡-
  - ሀ) ማንኛውም የወንጀል ምርመራ ወይም ክስ እንዳይጀመር ወይም እንዳይቀጥል ያደርጋል፤

- ለ) ቅጣት ተወስኖ ከሆነ ቅጣቱንና ቅጣቱ የሚያስከትለውን ማቸውም የወንጀል ወጭች ያስቀራል፤
  - ሐ) የጥፋተኝነት ውሳኔም እንዳልነበረ ተቆጥሮ ከወንጀለኛ ማዘገብ ላይ ይሰረዛል፤
  - ማ) በተለየ ሁኔታ ካልተገለፀ በስተቀር ለማግስት ለክፍል የሚባወጥ ገና ያልተከፈለ ኪሳራ ቀሪ ይሆናል፡፡
- 2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ከፊደል ተራ (ሀ) እስከ (ማ) ድረስ የተደነገገው ቢኖርም ማህረት በፍትሐ ብዙረ በክል የጥፋውን እንደነበረ የሚሰላስና በተባዳዩ ላይ ለደረሰው ጉዳት የሚከፈለውን ካሳና ኪሳራ አያስቀርም፡፡

ክፍል አራት
ልዩ ልዩ ደንጋጌዎች

13. የሚባበር ግዴታ

ማንኛውም ሰው በዚህ አዋጅ ማህረት ለማህረት አሰጣፍ አፈጻጸም የሚባበር ግዴታ አለበት፡፡

14. ተፈጻሚነት የሌላቸው ሕጎች

ይህን አዋጅ የሚቀረን ሕግ ወይም ልማዳዊ አሰራር ወይም ውሳኔ በዚህ አዋጅ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖረውም፡፡

15. ደንብ መረጃ የሚሰጡ ሥልጣን

- 1/ የሚስትሮች ምክር ቤት ይህን አዋጅ ለማስፈጸም የሚስፈልጉ ደንቦችን ሊያወጣ ይችላል፡፡
- 2/ ቦርዱ ለዚህ አዋጅና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ማህረት የወጡ ደንቦችን ለማስፈጸም የሚስፈልጉ መረጃዎችን ሊያወጣ ይችላል፡፡

16. አዋጁ የሚከናወኑ ጊዜ

ይህ አዋጅ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ ----- ቀን 2010 ዓ.ም.

ዶ/ር ሙሉ ተሸመ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ

ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት

Addis Standard